

V R T E C.

Časopis s podobami
za slovensko mladino.

76138

Uredil

ANTON KRŽIČ

Trintrideseti tečaj, 1903.

V Ljubljani.

Založilo društvo „Pripravniški dom“.

Natisnila Katoliška Tiskarna.

VII 28187 3, f

Pridržujejo se vse pravice do sestavkov priobčenih v »Vrtcu«.

KAZALO.

Pesmi.	Stran	Kraljici pomladi (s sliko):	Stran
V Silvestrovi noči	1	1. Čigavo pisano je cvetje	87
Ah kje?	15	2. Spevi Kraljici pomladi	87
Vihrala je vihra	17	3. Oj, deca ti nedolžna!	90
O svečnici	17	4. A kaj pa ti, o grešnik?	90
Sveča	23	Na sveti poti	97
Zimske pesmi:		Na kresni večer	97
Padaj, padaj. Zima v gozd. Starček ob studencu	26	Procesija	100
Snežinke. Po zimi v hiši. Molči skrivnostni gozd	27	V slovo	100
Cvetje odcvetelo je. O, da vedel bi za žarke	28	Cvetke in žarki	106
Odpusti	29	V poletnem mraku	113
Zimska cvetka	39	Moja mladost	113
Odmev ptičjih pesmic:		Iz raznih stanov:	
Ptičku	43	Čevljar. Mizar. Kovač	116
Prišla cvetoča bo pomlad. Ptica selivka. V prvi spomladi	44	Tesar. Pastir. Vojak. Krojač. Ribič. Oglar	117
Pomladni dnevi. O, kaj bi dal. Večerni zvonovi	45	Mešetar. Dijak. Pevec. Mlatič. Mesar. Pek	118
Moja pomlad	49	Brusač. Rešetar	119
Čez noč	49	Kmet. Dimnikar. Izvošček. Gobar Pometač. Berač. Jermenar. Nočni čuvaj. Mlinar	139
Velikonočnice:		Voznik. Poštar	140
Na cvetno nedeljo	58	Drvar. Vrtnar	153
Na veliki petek. Jezus v grobu. Zvončki	59	Krovec. Brodnik. Cerkovnik. Mornar. Ministrant. Lončar	154
Tulipan. Trobentica. Zvonovi in zvončki. Aleluja	60	Pesnik. Piskrovezec. Padar. Prodajalec	155
Pri blagoslovu. Vse belo. Krist je vstal	61	Prestar. Kuhar	170
Pripovedka o oranži. Pesem o pihiruhih	62	Žličar. Orožnik. Vrvar. Smolar. Rudar	171
Vsaka noč	63	Jesihar. Kostanjar. Gozdar. Šolski sluga	188
Majniški Gospe	65	Krčmar	189
Pomlad	65	Dodatek: Urban iz Ribnice	189
Pomladanjčice:		Zadnji pozdrav – velik. Leonu XIII.	130
Narava. Na polju	74	V samoti	137
Pomladno jutro. Na nebu. Kmetičeva prošnja. Ptičja prošnja	75	Naš ded	145
Pod skalico. Deček in ptiček. Pomladne sanje. Siromakova pomlad	76	Mladi časi	161
Časov beg. Bolnik. Pomladni upi. Vesne ni!	77	Jeseni	161
Naš ded. Starček. Pomladnemu solncu	78	Rad šel bi tja	175
Zadnji pomladi. Cvet in sad. Pomlad na grobovih	79	Zadnji cvetici	177
		Jeseni	178
		Nove jaslice	193
		V sveti noči	197
		Svetonočni utrinki	202
		Mimica in zimica	203
		Hej, otroci, vun na polje	206
		Sveti Nikolaj	207

	Stran		Stran
Povesti, pripovedke, popisi, slike itd.		Zanimivosti.	
Mrliški sprevodnik	2	Ob triintridesetletnici	15
Tako sama (s sliko)	6	Vprašanja in odgovori:	
Izpreobrnila sta ga	11	Kaj pomeni beseda jubilej?	144
Brez kazni	18	Zakaj je praznik angelov varihov včasih v avgustu, včasih pa v septembru?	160
Vojak Jakop	21	Nekaj dobrih svetov za uspešno učenje (s sliko)	167
Ubožica (s sliko)	23		
Na ledu	28	Zabavne in kratkočasne reči.	
Pust	30	Zastavice	16, 48, 128
Slava Leonu XIII. !	33	Šaljiva vprašanja 16, 48, 96, 128, 192	
Pomladni mrazovi 35, 50, 66, 98, 114, 131, 146		Rebusa	48, 96
O ta prebiti marec (s sliko)	40	Naloga	160
Sam sebi	47	Križna zastavica	192
Njen kodrček (s sliko)	55		
Majnikov prihod	70	Slike.	
To bo gledal! (s sliko)	72	Imena sv. treh kraljev na vratih	9
Ko zvoní	85	Ujeta miška in otroci	24
Dvojna sodba	86	Občinski sluga ob viharju	41
In bil je majnik!	91	Deklica se igra s psički	56
Davna pravljica	94	Veseljaka s harmoniko	73
Mlakarjev cvet (s sliko)	101	Ave Maria (Marijine častilke pred znamenjem)	88, 89
Stara hruška	149	Na gugalnici	104, 105
Malka	162, 178	Deček z rakom	121
Čuvajeva Lizika (s sliko)	186	Žabica v steklenici	136
Lepo je bilo	191	Angel varih čuva speča otroka	152
Božični gostje	194	Dijak s knjigo	168
„Gospod“	198	Ded s čitajočo vnukinjo	185
Miklavž ga je rešil	204		
		Nove knjige in listi.	
Iz živalskega življenja.		Knjige družbe sv. Mohorja:	
Vaškega vrabca sreče in nesreče	80	1. Zgodbe sv. pisma, X. snopič,	
Klemenovega Šimna zajček 107, 123, 140		2. Pamet in vera, 3. V Kelmorajn,	
Ali ga kaj poznaš? (s sliko)	110	4. Domači vrtnar, 5. Slovenske večernice zv. 55, 6. Koledar za l. 1904	48
Ded, kako kaj kaže vreme? (s sliko) 134		Odgovori na ugovore proti sveti veri (Ponatis iz Zgodnje Danice)	48
Pripovedka o krastači	156, 172	Spominska knjižica. Ob petindvajset- letnici Cecilijinega društva v Ljub- ljani. Sestavil dr. Andrej Karlin	48
		„Krščanski detoljub.“ S prilogo: Sveti Oče Leon XIII.	48
Iz zaklada naših pregovorov.		Zabavna knjižnica za slovensko mla- dino. Izdaja Anton Kosi	160
33. Kar kdo seje, to bo žel	32	Družba sv. Mohorja	176
34. pajek išče strupa, čebela pa među	63	Boj zoper lažnivost. Spisal Anton Kržič. (Ponatis iz Angelčka)	192
35. Robato poleno se rado vname	96	Iz raznih stanov. Taras Vaziljev	207
36. Tudi s pokušanjem se nasiti	111		
37. Goste službe, redke suknje	128		
38. Kdor je vseh del mojster, je vseh rev gospodar	128		
39. Kdor je preprost, doseže starost	159		
40. Vsakdo meri s svojim komolcem	160		
41. Mrtvaška obleka nima žepov	175		
42. Kjer je volja, tam je pot	191		

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo „Angeljček“

Štev. 1

V Ljubljani, 1. januarja 1902.

Leto XXXIII.

V Silvestrovi noči.

Zamišljen na prestólu zlatem
V globoko spanje pada stavec – kralj,
Pustó mu v hramu je bogatem,
Nazaj želi trenutja daljnjih dalj . . .

Prehitro sreča je vbegnila
In za seboj pustila pusto sled,
Pa kralju čelo je stemnila,
Da se za njo ozira plašen, bled.

Z ministri dvorstvo zapustilo
Izdajsko mu polagoma je hram,
In ko je v stolpu polnoč bilo,
V dvorani širni kralj ostal je – sam.

Zdaj kralj iz mučnih sanj in spanja
Otožen s težkim vzdihom se zbudi . . .
„Kaj li ta hrum, ropot naznanja,
Ki pred kraljevim dvorom mi vrši?“

A hrum, ropot, žvenket se večja,
Za hip se duri na stečaj odpró,
Pri durih pa nastane gnječa
Od prišlecev, ki zdaj v dvorano vró.

Z ministri dvorstvo zdaj razvneto
Z veselim klicem burno zahrumi:
„Oj živi, živi, novo leto,
Naš mesecev in dnevov kralj si ti!“

A starcu - kralju črna tēma
Nenadoma zastrè, zaprè oči –
Ušesa čuti mrtva, nema,
S preroškim glasom dvorstvu govori:

„Drhal nezvesta, i v bodoče,
Izdajska boš do koncev konca ti,
Ob letu se naslednik joče . . .!“
Omahne – in se v polnoč izgubi.

— è.

Mrliški sprevodnik.

Bilo je pozno v noč. Sneg je pršil v obraz, v oči, v nosnice. Od časa do časa pala je drobna snežinka za vrat in se raztopila na gorki polti. Svetilke so brlele otožno in zaspano, kot da se bojé gledati v neizmerno praznoto dolge zimske noči. Ljudje so se malone že poizgubili, le tu pa tam je hitel kdo, zakasnivši se kje, tesno zavit naprej, ne oziraje se niti na desno ne na levo.

V zvoniku je odbila ura enajst. Zadnja okna so postajala temna, in čarobno spletene cvetlice na njih so se iskriale mehko kot fosfor v dolgih, trudnih žarkih cestnih svetilk.

Ta čas stopi iz tesne, postranske ulice šibka, sklonjena postava. Bil je možak. Boječe, negotovo stopa po novo nasneženem tlaku, od časa do časa postoji kot v težke misli utopljen, ozre se z dolgim pogledom na okoli in stopa zopet naprej. Hodil je nekako tako kot človek, ki čuti pod nogami prvokrat mehke, dragocene, okusno prepletene preproge in se boji pomazati ali poškodovati jih. Za njim so ostajale v snegu plitve nerazločne stopinje, kažoč negotovost in udajajočo se zdvojenost. Po ramenih, po bradi in po klobuku se je naletaval drobní sneženi prah, kojega pa je sever kmalu sam odpihnil, ali pa v vrtincu zopet nanesel. Mož pa je hodil in hodil. Prekoračil je že obedve veliki cesti, ves trg, šel mimo palač najuglednejših kupcev in dostojanstvenikov, stopal tiho in boječe, kot bi kradel, stopal memo stolnice s kipom žalostne Matere božje, obsevanim od milo zlivajočih se žarkov modre, zibajoče se svetilke, zapustil nato tlakano ulico in krenil po temni, ozki ulici navzgor. Prišel je do zadnje hiše. Tu pričakuje težko bolna žena svojega moža in gladna deca dobrega ateja . . .

Postal je še enkrat. Silni dvom mu muči srce, naj se li vrne, odkjer je prišel, naj se li podá daleč, daleč proč od tu, da ne vidi nikdar več te revne, začrnele hiše s trhlimi stopnicami, zaduhlimi izbami in tesnim podstrešjem, ali pa naj vstopi in vnovič gleda lakoti in najhujši bedi v lice. Že se je obrnil; stopil par korakov naprej, pet, šest, deset . . ., že je videl zopet svetilke, obkrožene s kolobarom rumenkaste, goste megle . . ., hotel je še naprej, toda vsak korak mu je postajal težji in težji.

Vrnil se je, privlekel iz spodnje suknje velik, zarjavel ključ, vtaknil ga v duri, zasuknil in vstopil. V temi iskajoč stopnic in tipajoč okolu sebe, plazil se je po stopnicah ob steni navzgor, boječ se vzbuditi najmanjši šum in ropot. Sapo nase pridržujoč in postopajoč ustavi se pred nizkimi vrati. Pazno prisloni uho h ključavnični luknici in posluhne. Vse tiho . . .

„Hvala Bogu . . . Vse spi . . . Ničesar ni čuti . . .“

Oprezno odpre vrata ter vstopi.

„Martin, si ti?“

Martin se stresne.

„Si prinesel denarja?“

„Nič . . . Si kaj boljša? . . .“ zavrne jo grobar, hoteč s tem pogovor drugače zasukniti.

„Ah, kaj jaz? Otroci, otroci, ti gládú mrjó . . . Pomisli, ves dan nekaj koščkov suhega kruha, a oni hočejo . . .“

„Kje naj vzamem . . .?“

„In pravila sem jim ves dan, kako kupuješ v mestu kruha, lepih krilc . . ., da jih jutri prav gotovo dobé . . .“

„Ah kdaj bo tisto jutro! . . . Kadar umró. — Kakšen mráz imate —.“

S tem je bil razgovor končan.

Martin je stopal počasno kot prej proti ognjišču, sklonil se, pobral zadnja drva iz košarice in zanetil ogenj. Zraven peči je primaknil stol in se zamislil . . .

Po sobi je bilo vse v neredu. Majhni, privihani in obrabljeni čevaljčki so ležali po sredi sobe, pod mizo, ob stenah, krilca so bila istotako na tleh, ali pa so visela zgubana ob posteljnih robovih nizdol. Košarice in kuhinjsko orodje tudi ni bilo na svojem mestu. Ležalo je zmešano in prevrženo po mizi in po stoli, kot bi nedavno iskal in stikal kdo med njim. Poznalo se je, da vlada tukaj beda z železno svojo roko.

Moreča tišina je ležala v ti pozni uri kot težek, dušech zavoj naokoli, stiskala vse in tesnila. O da bi bila še tisočkrat težja, da bi zakrila in odela vse za vedno s svojim plaščem!

Luč pred Marijo se je utrnila, vsplapolala s podvojeno močjo in obžarila resni obraz svete Device.

Grobar se je stresnil.

Ta mráz tam od zunaj in ta tišina tu v sobi . . . In mráz bo jutri in še dolgo, dolgo. Debel sneg bo zapadel, otroci pa bodo stali pri oknu blede, suhi in gledali ven —, od kod pride atej. — Iztezali bodo ročice, on pa jih ne bode pritisnil na srce. Pahnil jih bode od sebe in šel daleč proč v tuj kraj. Ah smrt, pridi, pridi . . . Kaj jih čaka sicer na svetu? . . . Bodo kot je oča njih, strgani, lačni, suvani, psovani, prerivani in prezirani. Da, da — vsi naj umró, žena, otroci, on sam, vsi, vsi . . . Kdo se briga zanje, kdo se jih usmili, kdo jim daje zaslužka? Ljudje živé zdravi — Bog ne pošlje več smrti med nje.

Preje je bilo to drugače. Sedel je na črnem vozu, v črni obleki, držal vajeti v rokah, in počasi, počasi je šlo v žalnem sprevodu tja k zadnjemu počitku . . .

Zadnja polena so prasketala trdo in rezko, toplota se je polagoma širila, prerivajoč gosti, mrzli zrak in tiho cvileč. Grobar se je utapljal v lepe spomine, uglabljal se vanje vedno bolj in prišel naposled do stanja, o kojem je težko reči, jeli je še bdenje, jeli je rahel polusen ali kaj drugzega.

Hodil je po mestu sem in tja s polno mošnjo trdih srebrnjakov, stopal v prodajalnice pokončno in samozavestno, nasmihal se kupcu, potrepljal ga po rami, namežikaval in tupal med prsti mehko, gorko suknjo.

„Tega ne, dajte boljšega, volnejšega. To je za moj okus preraskavo, a za ženo in deco preslabo. Saj veste, zunaj je zima, zima. Komu se ne zdi dobro, če hodi v takem mrazu toplo opravljen po mestu, da ga ni potreba ni zebsti, ni sram biti pred drugimi. Samó če more —.“

„Seveda, seveda, Martin. To je dobro in premišljeno. Kakoršnega hočete? Rjavca? Črniča? Morebiti sivca?“

„Prinesite mi sivca, na vnanjo stran nekaj kosmatinastega. Tako se mi zdi pravo, ták je za moj okus. Tudi druge vidim največ tako oblečene.“

„Tako se vam ustreže, kakor hočete.“

In Martin je izbral zasé in za sinka Mihaela sivo sukno, na vnanjo stran s kosmatinicami, za Lucijico in za ženo pa črnikasto volnenico in dve mehki, topli ogrinjalki.

„Da nas ne bo zeblo, veste vi . . .“

„Prav, prav, Martin. Oglasite se kmalu še kaj.“

„Če Bog dá zdravje in srečo, zakaj ne, in če bo vaše blago kaj prida greló in bo trpežno —.“

„Brez skrbi, striček, ne bojte se —.“

Na tak način je kupoval Martin in se poslavljal pri kupcih. Pa kakó bi ne? Saj je imel posla in opravila čez glavo. Komaj je prišel domov, že se odpró vrata in „Alo, Martin, hitro, hitro, zopet mrlič . . .“

„Kateri? Kakšen je?“ ponavljal je in popraševal grobar odpravljaje se z doma. „Kupec? Doktor? Kanonik? Baron? Kak drug dostojanstvenik? . . .“

„Premola, c. kr. svétnik, oni, ki je posedal sredi mesta štirinadstropno palačo z visokimi okni; ki je hodil po mestu z zlatim ovratnikom in srebrnimi zvezdami, črnim triogelnikom z zlatimi obronki in žametnim perjem . . .“

„Ah, tako? Rès? Kako je umrl?“

„Nanagloma je izdihnil. Obedoval je, padel s stola in bil mrlič —.“

„Ts, ts . . . Bog nas obvaruj nagle, neprevidene smrti —.“

In grobar Martin je odšel, priskrbel vse potrebno, vodil na visokem sedežu črn, pozlačen voz z dragoceno, težko bronasto rakvijo, za njim pa je šla kopa žalujočih ostalih počasi in ihté, še za njo dolga, nedogledna vrsta pogrebcev, dobrih prijateljev ali znancev rajnika . . .

Takó je vozil Gabra, pri katerem je kupoval sukno, sodnika Krabla, doktorja Vremca i. t. d. i. t. d. . . .

* * *

Pred sobo se začujejo koraki. Nekdo hlastno potrka in vstopi. Bil je zdravnik Vremec.

„Moj Bog, kaj mrličí vstajajo? . . . Kaj ga nisem že pokopal? Kaj ni umrl lansko jesen? . . . Vsem je znal pomagati, le sebi ne, takó se je takrat govorilo . . .“

„Le nič se ne čudite, Martin. Vem, da niste bolni. Toda v nevarnosti ste —.“

Rekši privleče iz žepa steklenko z rumeno, bliščečo tekočino.

„Tu imate, Martin. Poškropite si s to stvarjo stanovanje in obleko, kadarkoli pojdete zdoma. Drugače ni več varno; kajti bolezen, ki razsaja zdaj med ljudmi, je nalezljiva in smrtonosna. Kuga se ji pravi.“

„Kuga! . . .“ zakriči grobar, „kuga . . .“

„Le ne bojte se. Vi se obvarujete gotovo pred njo, če se boste ravnali vestno in natančno po mojih navodilih. Tu pa imate polovico nagrade za trud, ki vas čaka, drugo polovico dobite še.“

In zdravnik Vremec položi predenj mošnjiček svetlih rumenjakov, potreplje ga po rami in se posloví.

* * *

Zdaj šele se je pričelo. Noč in dan je vozil in služil lep denar. Ljudje niso in niso hoteli nehati mreti. Mrli so kupoma in kamenje je škripalo in drobilo se pod težo mrtvih trupel . . . Martin pa je le še vozil in vozil. — Del si je na stran že precejšnjo svoto, oblačil ženo in otroka uprav po gosposki, kupil jim sladčic in oblek z mačicami in se smehljaj zadovoljno.

„Vidiš, sinko, Bog ti ponuja srečo in priliko. — Drži se je, da postaneš enkrat velika glava.“

In ti Lucijica, bodi lepo pridkana. Uči se, da ti pojde boljše, kot je šlo atu in mamici . . .

Ti pa, žena, skrbi za nju in pazi ju kot punčico v svojem očesu, da se ne pokvarita. Saj veš, jaz ju ne morem imeti vedno pred očmi.“

Tako je minilo dolgo časa. Nalagali so mu brez prestanka, in on je ponavljaj brez prestanka isti pot.

Bilo je v mraku. Veliki, črni voz je stal v tesni, mračni ulici pred začrnelo hišo.

Molčé so mu nalagali nanj tri krste: eno veliko, vrh nje dve mali. Bilo je vse tako mrtvaško tiho . . . Nobena sveča ni gorela, noben duhovnik ni opravljal zraven molitev . . . Le zdaj pa zdaj se je začul votel ropot, ko so polagali krste eno vrh druge . . .

Strt, obupan, uničen je sedel Martin na svojem sedežu, molil, stiskal pesti in plakal kot dete.

„. . . dajte mi jih nazaj . . . Vse drugo mi poberite, vzemite denar, obleko, zadnjo skorjo kruha, le ženo in otroka mi dajte nazaj . . . Kaj mi vse drugo! . . .“

Voz se je bližal pokopališču. Zvon je zapel resno in globoko.

„Kaj, zvonjenje? Kako to, da zvonijo? Saj so vendar že zdavnej prenehali z zvonjenjem. Nikomur ni več zvonilo, tudi najbogatejšemu ne . . .“

Grobar posluhne še bolj. Res, zvonilo je težko, svečano . . .

Martin se je začudil in vznemiril. Zazeblo ga je prav do možgan. —

„Moj Bog, to vendar ni zvonjenje mrtvaških zvonov! Oni pojó tanjše in tožnejše. — To je . . . to je . . . Kaj je to?“

Grobar se je vščenal v stegno in jel mencati oči. Nekaj, kot tenka megla mu je padlo raz njih in uvidel je, da sedi na umazani, javorni klopicí, kamor je sedel, ko je netil ogenj . . .

V stolici pa je zvonilo dan in rezki glas zvona ga je predramil iz globoke duševne utrujenosti.

„Varan? ... Varan? ... Res sem varan? — Jeli je mogoče? ...“

Kot blisk skoči pokonci in hiti odrvenelih nog k postelji žene in otrók. V resnici. Še so ležali mirno in tiho.

Rahlo se skloni grobar nad nje in posluša. Gorki dih mu je zavel v obraz ...

„O Bog, bodi zahvaljen stokrat, tisočkrat, ti dobri, veliki Bog! Skazal si mi v sanjah bogastvo in poleg njega mrtvo družino. Ohrani drugim bogastvo, meni pa mojo ljubo družinico! Življenje so mi deca in žena, neizcrpen zaklad pa ste ti dve žuljavi roki ...“

Debele solze se mu ulijó po obrazu in kapajo vroče druga za drugo po ženi in detkih. Mali Mihael se je obrnil pri tem v postelji na drugo stran in sopel dalje redno in tiho.

Zunaj pa je bilo še vedno temà, debeli kosmiči so se lovili in objemali drug drugega v mrzlosvežem jutranjem zraku in padali bratcem v mehko naročje počasi in polagoma.

Ivan.

Tako sama.

I.

To ni nič! Tako ne more več biti. Domu mora nazaj iz Amerike, sama ne morem več.“

Tako je tarnala Golobica sv. Treh Kraljev večer.

„Zdaj pa še to! Kropiti bo treba in pokaditi in napraviti križce. Sama ne morem vsega. Ali naj grem koga prosit, da mi pomaga? Nič ne! Smejali bi se mi; ves mesec bi se govorilo: Golobica mora najemati še celo za kropljenje in kajenje, mož pa se potika po Ameriki, dasi mu ni taka sila.

In zopet je sedla k peči in se zamislila.

„Kaj čem, kar sama bom. Najprej pokropim, potem pa še pokadim in naredim križce na oknih in vratih.“ Tako je tarnala in ugibala.

No, saj bogvekaj tudi ni bilo pokropiti in pokaditi pri Golobovih. Hišica je bila, pod njo na eni strani klet, na drugi hlevcec za eno samo kravico, in v hlevcu tudi nekaj svinjaka. Razen hiše so imeli tudi skednjiček, in ob njegovem koncu se je naslanjal en sam stavek kozelca. Bilo je pa tudi dovolj shrambe za tako majhno kmetijčico, kakršna je bila Golobova.

To posestvece so Golobova mati posebej pokropili in posebej pokadili in zaznamovali s križci, pa silno natančno. Obhodili so obojno poslopje, stopil v skedenj, v hlev, pokropili in pokadili še posebej svinjak, klet, podstrežje in puhili so še celo trikrat v peč duhtečega dima z ostarele ponvice.

„Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ pozdravijo, ko stopijo v izbo, toda nihče ne odzdravi. Strah jih obide, ko začutijo svojo osamljenost pa postanejo otožni in nekako milo se jim stori in oči se jim zasolže . . .

„Moj Bog, tako sama! On mora domu!“

„Zdaj bo menda cpravljeno? — Ne! Na vrata je treba še zapisati sv. Tri Kralje in letnico. Tega pa nisem še nikdar. Nič ne bom, kar pustila bom. Dobro se še pozna od lani, ko jih je Jožek tako zapisal. Kar škoda bi jih bilo izbrisati, posebno, ker jaz reva ne znam kaj prida pisati.

Toda letnico bo pa vendarle treba premeniti, sicer me imajo precej, če le kdo opazi, češ: pri Golobovih bo sodnji dan eno leto pozneje, kakor drugod.“

Ponvico postavijo na mizo, primaknejo stol in se spravijo nanj. Pa izbrišejo lansko enojko in počasi se jim pokaže dvojka pod težko roko. Malo drugačna, nekoliko bolj okorna je bila sicer kakor drugo pisanje, vendar za eno leto bo že.

„Čast Bogu, zdaj pa je!“ so vzdihnili, vendar pravega veselja le ni bilo več. Ta samota jih je trla. Dozdaj je skoro niso nikdar tako živo občutili. Delo jih je motilo. A, danes? Nekoga so pogrešali, zdaj še-le so opazili, da so tako sami.

Drugi dan po desetem opraviu so pa stopili v prodajalnico, tam pri cerkvi.

„Papirja bi rada.“

„Za pismo?“

„Da, v Ameriko moram pisati po njega, ne morem več sama.“

Popoldne pa je ječalo pero in škripalo pod okorno in trdo pestjo Golobove matere. Pravopis se je sicer kisló držal, trgali in mrcvarili so ga neusmiljeno, vendar pa je bilo notri v tisto pismo izlito srčno hrepenenje dobre žene po ljubem in skrbnem možu.

II.

Nekako pred petimi leti je bilo. Večerjo so huhali Golobova mati. Petletni Jožek je materi nosil trske in polenca. Oče so sloneli ob malih vratih in zamišljeno zrlí v ogenj v peči.

„Veš kaj, Neža, v Ameriko pojdem“, se oglasijo.

„Ti — v Ameriko?“ se ozrejo mati.

„V Ameriko, da. Glej, Hribški Anton je šel tja in si je že toliko opomogel; Bregarjev tudi vedno pošilja domu in Matičeva Reza nosi vedno v hranilnico, ker ji on vedno pošilja. Res je, da še izhajamo, toda to je le od danes do jutri. Kaj pa, če pride bolezen ali nesreča v hišo, kaj pa potem? Dobro bi bilo, ako si prislužim kak krajcar in ga denem na stran za čas potrebe!“

„Pametne so tvoje besede in jaz se tudi ne bojim doma izhajati. Toda ako te zadene nesreča na poti ali tam, kaj bo z nami?“

„Meniš-li, da v Ameriki ni Boga in da zapusti one, ki se mu priporočajo?“

To je bil pogovor. Mesec kesneje pa Goloba že ni bilo več doma. Zdrav in srečen je prišel v Ameriko, dobil dobro, dasi težavno delo. Vsako leto je prišlo gotovo pismo s tisoč kronami naslovljeno na Nežo Golob. Kako je bila žena vesela moževe sreče! Niti dotakniti se ni upala poslanega denarja. Ves je šel v hranilnico. Rajše si je sama pritrgovala, da je mogla izhajati z domačimi dohodki. Zato ni čudno, da je ležala na dnu skrinje knjižica mestne hranilnice, v kateri je bilo napisano ime: Valentin Golob, in spodaj lepa svota: pet tisoč kron.

Lahko so torej pisali možu v Ameriko: Le pridi domov, imaš že toliko prihranjenega, da se nam ni hudega bati in tudi naš Jožek bo lahko gospod, če bo pameten.

III.

Precej tisto jesen po očetovem odhodu v Ameriko je moral Jožek v šolo. A to je bilo le veselje zanj. Kako rad je hodil v šolo, še prerad! Mati mu niso mogli skoro nikoli dosti zgodaj skuhati, in večkrat je šel brez jedi v šolo, seveda vselej brez potrebe.

In priden je bil, priden, najpridnejši v vsem razredu; ko so dobili izpričevala: samo „prav dobro“ je bilo v Jožkovem izpričevalu.

„Vaš Jožek bo kmalu preučen za našo šolo“, so rekli nekoč gospod učitelj, ko so srečali mater. „Precej drugo leto mora v mestno šolo; škoda zanj, da bi se v naši šoli dolgočasil. Saj on v dveh letih lahko izdela vso našo šolo.“

Prav blažilno olje so bile te besede za srce Golobove matere. V postu so pa prišli tudi gospod župnik obhajati na vas tisto staro Turkovo Uršo, ki ji ni dala naduha dihati, in so ugledali med drugimi tudi Golobovo mater in jih nagovorili: „Vaš, pa vaš! Takih kaj! Naprej, naprej! Škoda fanta, da bi doma krave pasel.“

„Jaz bi že, vendar moža moram najprej vprašati.“

Že drugo jutro je romalo belo pismo v Ameriko. Živo so bile notri popisane besede učiteljeve in župnikove; prav nobena se ni izgubila. Ponižno, vendar iskreno izražena je bila želja materina in prošnja Jožkova.

Preteklo je mesec dni. Došlo je pismo od očeta. V njem je bilo pa čutiti, da očeta jako veseli, ako si bo mogel sin lažje služiti kruh kakor oče.

Jeseni je vstopil Jožek v bližnjem mestu v šolo. Seveda takoj v drugi razred in še tam je precej posekal vse svoje součence.

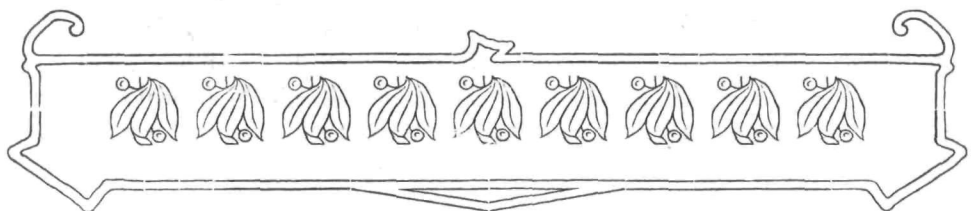
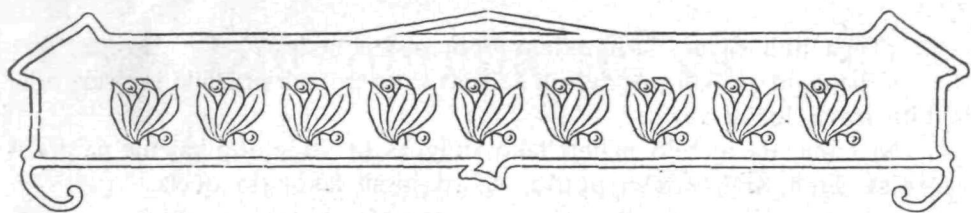
Čez tri leta je pa odrinil v Ljubljano v latinske šole. Pa tudi tam se je takoj privadil šoli, profesorjem in tudi latinščini.

O Božiču je bil doma. Koliko je imel povedati svoji dobri materi o Ljubljani in njenih šolah. Pripovedoval jim je, kako se imenuje ta ali ona reč v latinskem jeziku, kakor: miza, luna, žaba, voda.

„Kako se pa zove korec po latinsko?“

„Tega se pa še nismo učili.“

„Kaj pa krtača?“ izpraševali so mati.

„Tega tudi še ne. Drugo leto bom pa že vedel.“

V takih in enakih pogovorih so jima hitro potekli prazniki in prežgodaj je bilo treba Jožku nazaj.

Ni čuda, da je bilo materi tako dolgčas in jih je ono kajenje na predvečer sv. Treh Kraljev tako potrlo, da so pisali takoj po očeta.

IV.

Oče so pismo tudi dobili. Nič ni bilo ugovarjati, toda domov pa le niso hoteli takoj. Zasluzek je dober, zdrav sem tudi, so si mislili, tja do jeseni še ostanem. Odpisali pa tudi niso. Kaj čem, domu pojdem tako kmalu, denar vzamem s seboj, čemu pisati?

„No, Neža, ali Vaš kaj piše?“ vpraša sosedja, ki ima tudi moža v Ameriki, pred Božičem Golobovo mater.

„Nič pisma, nič denarja. Že po novem letu sem mu pisala, da naj pride domov. Zdaj pa nič ne piše, ali mu ni prav, da sem mu tako pisala, ali pa misli vsak čas priti, da nič ne piše.“

Popolno brez skrbi pa le niso bili Golobova mati. Če bi se mu kaj primerilo, jih je skrbelo. Ob nedeljah pa so po opraviilu še nekoliko poklečali pred tabernakljem in pred Marijinim oltarjem in molili. Za koga erugega, ko za svojega moža v Ameriki . . .

Miklavžev večer! Pri Golobovih ni imel komu nositi, zato so se spravili mati zgodaj k počitku. Šlo je na deset. Proti Golobovi hiši je stopal možak, bližal se je hiši, postajal in se ogledoval, pa stopil k oknu in nalahno potrkal. — Nič! — Zopet potrka. — Nič . . .

„Neža! — Neža? — Ali že spiš?“ Pokaže se luč v hiši.

„Neža! — Miklavž me je prinesel.“

„Za pet ran božjih, Tine, ali si ti? Pa nič pisal!“ Hišna in vežna vrata so se hkrati odprla in mož in žesa sta si iskreno stiskala desnici.

„Le brž noter! Revež, truden si. Pa nič ne pišeš!“

„Hotel sem te iznenaditi in te tako bolj razveseliti.“

Koliko sta si imela drug drugemu povedati. Skoraj pozabila bi bila, da je noč za spanje.

Posebno dosti je imel povedati mož, mati pa so se po vsakem odstavku hvaležno oddihnil: „O čast Bogu, čast Bogu, da si prišel.“

„O blaženi božični prazniki, ki jih človek praznuje med svojimi! Ti ne veš, lani je bilo neznosno, ko sem bila o sv. Treh Kraljih sama doma“, sklenili so mati.

* * *

Še dolgo je gorela luč pri Golobovih tisti večer. Sosedje v gorenjem kotu še niso šli spat. Bliskoma se je raznesla novica, da se je vrnil Golob. In uro kesneje je bilo pri Golobovih že zgovarjanja in prerokovanja in ugibanja in modrovanja, da se nikumur ni mudilo spat. In kadilo se je okrog peči, da je Golobovi materi skoro spet na misel hodil čas, ko je bila — sama.

Izpreobrnila sta ga.

Ali bodo malo pozobali, Jurij?"

Tako je vprašal stari Krivenček Nadlogarjevega hlapca, ki je ravno pokladal volom rezanico, namešano z repo in korenjem.

„Bi že, bi že! Samo ti-le preklicani vrabci nagajajo, ti tati tatinski, da nikoli tega! Pobil bi to zalego vrabčjo! Kar leta ti semintja kot ‚rokomavhar‘! Ravnokar je kradel pri kokoših, zdaj mi pa že sili v žleb k živini. Na! — zlomek tatinski. Pa še enkrat! Na!“

In lopnil je jezen po vrabcih, da so odskočili za trenotek. Pa le za trenotek.

I.

Mrzlo zimsko jutro je bilo. Po vseh kosteh se je zajedal rezek mraz. Gosta megla se je vlačila po vasi, čez polje, in je leno polegala po gozdih.

Nadlogarjev hlapec si je mel roke, pa se zavijal v staro kamizolo ter gledal po dvorišču.

„Dètè, dètè! Tacega mraza pa že dolgo ne!“

Ob zidu je ugledal vrabca, ležečega na tleh.

„Lej, lej! Naj ga le, naj ga le zebe! O mraz, le pritisni, tako pritisni, da bo kaj! Kajpada bo mene tudi zeblo v svislih, a marsikaterega vrabca bo pa le konec. No, ali si že sklenil? Prav ti je, ti potepač grdi ti!“

Jurij se je zamislil, čez čas pa jel spet modrovati:

„Pravzaprav meni vrabec še nobeden ni storil ničesar; pa kaj vem, videti ga ne morem živega, pa je. Pa sove tudi ne, debeloglede sove! Ničesar naredil? O, kajpada! Mhmm... Tam-le, ko smo seno spravljali, si ob Boltetovem plazu popoldne malo počijem, pa je ta tatinska zalega kričala nad mano na vse grlo, da so se mi grabljice režale:

Čiv, čiv, čiv . . . žuri!

Čiv, čiv, čiv!

Ali nisi več živ?

Jurij, Jurij, Jurij,

Pri delu se žuri, žuri, žuri!

In to so gonili venomer in se drli kot za stavo. Podušil bi jih bil... Pa kaj, ko ne moreš za spačkom. Le pritisni, zima, dobro pritisni! Drug jih tako ne ukroti, teh pošasti vrabčjih in sovjih!“

In pošteno se je ujezil hlapec Jurij; malo je manjkalo, pa bi bil krel, če bi le ne bilo greh in pa tako grdo.

II.

Sveti večer je bil. Nadlogarjev oče so s sinom Franckom pokadili že vse hišne kote. Zadnji del sv. rožnegavenca so že molili, a hlapca Jurija le še ni bilo iz trga domov. Šel je nekaj nakupit za praznike.

„Bog se usmili vernih duš v vicah“ — je ravno izgovoril gospodar. Silen trušč ob hišni ogel ga vzdrami, peketanje in konjsko hropenje.

„Oho! Kaj pa je?“ In Nadlogar skoči pokonci in hiti ven.

Pred hišo je ležal domači „Pram“ v snegu, zamotan v konjsko opravo.

Brcal je in hropel.

Splašil se je bil. V divjem begu se je zaletel v ogel hiše in padel.

A kje je Jurij? Na saneh ga ni!

„Bog nebeški. To pomeni nesrečo. Gotovo si je kaj naredil“, je zartarnala prestrašena gospodinja.

„Pogledati treba po njem!“ se oglasi gospodar, pa prereže vezi, da reši konja, ki se k sreči vendar ni kaj poškodoval.

„Matevž, prinesi baklje, ki so pripravljene k polnočnici. In deklo poklič! Jurija gremo iskat, v gozdu je pa temno.“ — —

Ne dolgo potem se je pomikalo po cesti proti trgu troje bakelj.

III.

Jurija so različni opravki v trgu precej zamudili. Trda noč je že bila, ko je odhajal iz trga proti domu. Že ko je sedal na voz, se mu konj ni zdel nič kaj pravi. Razposajen je bil kot živa iskra.

Privozi v Nahodetov laz. Tam, kjer stojita križpota dve stari bukvi, se mu konj splaši.

Jurij drži in drži, a konja ni ustaviti. Kot besen dirja naprej!... Nakrat se prevrnejo sani in pokopljejo Jurija pod šabo. Kakih 50 korakov ga je vleklo za sabo, a naposled je nezavesten obležal ob cesti.

In sneg je naletaval ter pokrival Jurija. Tam za Ločnikom pa so se trgali oblaki, in kakor božje oči je gledala dvojica zvezd na nesvestnega Jurija.

Polagoma so se oblaki vendar razpršili, in sneg je ponehaval, pritiskal pa tudi rezki mraz in ostra burja, ki prodre prav do mozga.

Medel sij je polagoma razlila luna po napolpobeljenem Juriju. Vsled toplote njegovega života so se jele tajati snežinke in kristalne kaplje so se zalesketale po njem. Žarele so kot majhne lučke pred božičnim drevescem. Tuintam je katera ugasnila in zlezla je v obleko Jurijevo. Ledena skorja se je jela delati po njegovi obleki. Postajala je trša in trša. Tiše in tiše je bilo naokoli in Jurij se ni ganil.

Po bližnjih smrekah je polzel srebrni sij lune gorindol. Tisočero lučic se je razgrnilo po gozdu, kakor da se že bliža ura, v kateri se je pred tisoč in več leti narodil naš božji Izveličar . . .

O gozd! V tej božični krasoti, v tej sveti noči si lepši, si divnejši kot pa živocvetoča poljana v mehki pomladi. V tebi spi na ta večer neka tajnost, ki vodi duha v davno pretekle dni, lepe, blažene dni . . .

So li tvoje svetle lučke v nocojšnji božični večer res mrtvaške sveče ubogemu Juriju? — —

Ah, Bog! V Tvojo čast goré danes vse, v čast Tvojega veselega rojstva. In naj bodo hkrati tudi — mrtvaške sveče? . . .

Jurij leži nepremično. Mraz je rezkeji in rezkeji. Ondi iz starega dupla se sveti dvoje velikih, okroglih oči. Uharica si hoče ogledati krasoto svete noči. Lepo se jej zdi! Iz dupla srfota in obsedi na Juriju. Hripavo zauka . . .

Jurij se zgane.

S tajnostnim šumenjem odleti sova; a Jurij se jame premikati.

„Mhmm Pa sem . . . pa . . . sem . . . dolgo . . . ležal.“ Glas mu zastane. Ves trd je in vse ga boli. Ne vé še prav, kje da je. A polagoma se jame zavedati. Na veji uzre uharico. Mraz ga izpreleti.

„Morda name čakaš? Pošast ti! Kako me to ognjeno in poželjivo gleda! — A ne! Hvala ti, sova! Predramila si me, sicer bi bil zmrznil.“

Poizkuša vstati

„I, kaj pa je pravzaprav? Kje sem?“ In zasveti se mu v glavi.

V trgu je bil. Kupoval je to in ono. V plazu se je „Pram“ splašil. On ga je držal, držal In potem? Nič več se ne spominja. A kje je sedaj? Glava mu je votla in zebe ga grozno. Vstane.

„Domov moram! Bogvedi, kje je konj?“

Leze počasi dalje in zaide v vedno večjo goščavo.

IV.

Prižgali so božične baklje Nadlogar in drugi hlapec pa dekla ter šli po cesti proti trgu iskat Jurija.

„Ob cesti kje leži v snegu, če se je prevrnil“, modruje hlapec. Potihoma pa godrnja, da človek še v božični noči nima miru zaradi tega ongá.

„I seveda bo ob cesti, ali pa na cesti, če ga že niso ljudje našli in kam spravili“, méni gospodar.

Pa svetijo dalje in dalje, a Jurija ni nikjer. Koder je bil kak kup kamenja, so ga preiskali, da li ni to morebiti Jurij že zameten sè snegom. A Jurija ni bilo.

„Veste kaj, oče?“ pretrga hlapec dolgočasni molk. „Jurija so našli že drugi ljudje. Mi ga ne bomo, naj ga tudi pri dnevu z bakljami iščemo. Druzega ne kot božične baklje bomo požgali! K polnočnici bomo pa v temi hodili. Jurij je sedajle bržčas bolj na gorkem kot mi!“

Vrgel je bakljo, ki je dogorela, poleg ceste in si pomel roke.

„Pa smeje se nam Jurij, če ve, da ga z bakljami iščemo!“

Naposled pa pravi gospodar:

„Saj ga res ne najdemo! Bog daj, da bi bil kje pod kako streho, sicer bo zmrznil v tem mrazu!“

„Saj je tudi!“ zagode hlapec. „Pa v pest se nam smeje, ker smo zanj božične baklje požgali. — On ima pa še celo doma. Škoda, da nisem njegove vzela, saj sem šel njega iskat!“

Prišli so do trga, a Jurija niso našli. Vrnili so se v nadeji, da je Jurij ali že doma, ali pa vsaj v hiši pri kakih dobrih ljudeh.

V.

V farni cerkvi je odbila ura enajst. Vabilo je k polnočnici. Nadlogarjev mali hlapec Matevž je sedel še enkrat za mizo, na kateri so bili na belem prtu hlebi-poprtniki, in je jel slastno otepavati odmerjeni mu kos.

Bil je Matevž priden hlapec, le malo slaboumen. Ako so se drugi kedaj iz njega norčevali, jim ni prav nič zameril. „Le norčujte se“, je rekel, „saj se jaz tudi!“

Ko se je najedel dosita, šel se je preobleč. Nikdar še ni opustil polnočnice, kar je pomnil. Kdo jo pa tudi rad zamudi? Tudi gospodar Nadlogar bi bil rad šel. Ali kaj, ko eden mora biti doma za varuha. Hlapca Matevža bi bil rad obdržal doma, a nanj se ni bilo zanesti. Spal je rad in ne bil bi čutil, če bi bil tat tudi njega ukradel. Zato je pa raje sam ostal doma.

VI.

Ah, kako lepo pojó pri nas božični zvonovi! Gotovo pojó pri vas tudi tako lepo; a če tudi ne, se vam zdi vaše zvonjenje najlepše. Tudi meni se zdi naše najlepše. Kar splaval bi s temi srebrnimi glasi proti nebu.

In ta božična noč! Srce je človeku blaženstva tako polno, da bi objelo ves svet!

* * *

Nadlogarjevi so prišli od polnočnice. O Juriju tudi pri cerkvi ni nihče nič zvedel, dasi so povpraševali po njem. Spravljali so se počasi k pokoju. Gospodar je še sedel pri mizi ter bral ravno zadnjo stran „Slovenskih Večernic“. Kar udari po oknu ptičja perot tako silno, da se Nadlogar prestrašen zgane. Še enkrat. In to frfotanje? Kaj je vendar vrabcu, da skače ob tem času v okno? Nekdo mora biti zunaj, da ga je spodil iz njegovega skrivališča.

Luč vzame in gre ven. Nemalo se prestraši, ko zagleda na tleh pod oknom moško postavo.

„Kdo je?“

Nič odgovora Nadlogar stopi bliže, osveti postavo in spozna nesvestnega Jurija. — —

Urno ga spravijo v vežo in ga obdrgnejo sè snegom. Matevž se je veselil, da je Jurij zopet doma, pa ga je drgnil, da mu je kapalo od čela. Polagoma so vzbudili v njem spet življenje. Bil je že napol zmrznjen.

Kaj je bilo? Naj vam povem do konca. Zašel je v gozdu. Taval je ves zmešan od pota do pota, pa nič ni vedel, kam gre. Mislil se je že vleči in počiti, zakaj slab je bil in silno truden. Naposled vendar le zagleda v daljavi luč. Do tja se še hoče privleči. In res prisope pod okno gospodarjevo. A tu se zgrudi in onesvesti. Vsa moč mu je pošla. Gotovo bi bil tu zmrznil, da ga ni rešil vrabec, ki je tam pod oknom prenočeval in ga je Jurijev padec zbudil iz božičnih sanj, da je prestrašen planil proti svetlobi v okno in tako opozoril gospodarja.

Teden dni kesneje je že Jurij spet pokladal volom. A na sove in vrabce se poslej ni več hudoval. Priznaval je, da sta mu v isti noči prav te dve živalici oteli življenje.

Le kak poletni večer, ko so mu včasih vrabci le preveč izdelavali prosó, je jezno prijel za kak krepelec, pa ga zadegál do omejka. A hipoma mu je bilo spet žal, da je zamrmral: „Naj se najé žival lačna. Bog že vé, čemu jih je ustvaril. Pa mora biti tudi nam prav! Kaj bi tisto?“

A Rapè.

Ah kje? . . .

Ah kje so tisti časi zdaj,
Ko s cvetjem bil odet je gaj,
Ko ptičev zbor je tukaj pel,
Življenja mladega vesel?

Ah kje je tisti cvet krasan,
Ki v srcu vzklikl mi je na dan?
In kje sedaj je kosec ta,
Ki cvet zamoril je srca?

Presrečni ti detinski čas,
Kako želim nazaj te jaz!
Oh vrni se mladost nazaj,
Oh vrni se življenja maj!

Slavko Stavič.

Listje in cvetje.

Ob triintridesetletnici!

V naslovu letošnjega tečaja je omenjeno, da je letos nastopilo že triintrideseto leto, kar izhaja „Vrtec“. V toliko letih se pač naročniki zelo izpremené pri vsakem listu, še posebno pa pri mladinskem. Zanimalo bo gotovo tudi sedanje Vrčeve ljubitelje in pospeševaltje, ako jim imenoma naštejemo one plemenite mladínoljube, ki so bili „Vrtcu“ zvesti naročniki od pričetka (l. 1871) do sedaj *) Njim samim naj bi bilo v zasluženó pohvalo in srčno zahvalo, drugim pa v vzgled in vzpodbudo.

* * *

Bizer Andrej, dekan v Grabštanju.
Cenčič Jernej, učitelj v Kamniku.
Einspieler Lambert, protonotarij, prošt v Celovcu.

*) Ko bi bili koga prezrli, prosimo, naj nam blagovoli naznaniti, ker so se vsled potresa izgubili prvi zapiski.

Fettich-Frankheim, kanonik v Ljubljani.
Flis Janez, generalni vikar itd. v Ljubljani.
Kalister Viktor, (oziroma oče) veletržec v Trstu.

Klemenčič Josip, prof. v pok. v Ljubljani.
Krisper Val., trgovec v Radečah.
Krušič Jakob, župnik v Št. Andražu pri Velenju.

Kržič Ant., sedanji urednik, prof. v Ljubljani.
Levičnik Josip, nadučitelj v Železnikih.
Meglič Simon, nadučitelj na Vrnskem.
Ribar Anton, župnik v Št. Vidu pri Planini.
Rozman Janez, protonotarij itd. v Ljubljani.
Skuhala Ivan, dekan v Ljutomeru.
Stare Alojzij, vpok. duhovnik v Ljubljani.
Špental Frančišek, župnik, duh. svétnik v Tržiču.

Treven Valentin, trgovec v Idriji.
Vavru Ivan, c. kr. prof. v pok. v Ljubljani.
Zupančič Jernej, vpok. duhovnik v Litiji.
Žičkar Josip, poslanec, dekan v Vidmu.
Žgur Anton, župnik v Hrenovicah.

Zastavica.

(Priobčil Cid. Em. Nafr.)

Žival sem mala, a kvarljiva.
Boji se gozd me, vrt in njiva;
Zato pa človek mi, o joj!
Oznanil je pogubni boj.

V pomoč — naj sram jo bo iména! —
Mu je stvar ptičjega plemena:
Ime sovražnice dobiš,
Če zlog moj prvi izpustiš.

Šaljiva vprašanja.

1. Kdo je iznašel Ameriko?
2. Kdo ti zna vse natanko tako narediti, kakor mu pokažeš?
3. Zakaj je Abel Kajna ubil?
4. Koliko žebļjev je treba za dobro podkovanega konja?
5. Zakaj pes z repom mahlja, kadar je vesel?

(Rešitev in imena rešilcev prih.)

Vabilo k naročbi.

Nastopno leto je že deseto, kar je Vaš »Vrtec« v oskrbi sedanjega urednika. Kdorkoli si je z zanimanjem ogledoval ta mladinski »Vrtec«, se je lahko prepričal, koliko truda smo si prizadejali — urednik in marljivi sodrudniki, da bi pripravili obilno dobrega, okusnega in tečnega sadja, lepega in vonjavega cvetja, koliko smo se trudili za dostojno olepšavo, za kratkočasno zabavo itd. Pridejali smo tudi zlasti za manjše čitatelje ukusno zasnovano gredico, v kateri skrbi »Angelček« za koristno in veselo detinsko zabavo. Uredništvo je iz srca hvaležno vsem vrlim sodrudnikom in jih nujno prosi še daljne naklonjenosti, pa želi si še novih čvrstih delavcev. Trudili se bomo še dalje po izkušnem pravilu: »Starega ne vsega zavreči, novega ne vsega sprejeti« za čimdalje večjo popolnost obeh listov. V to svrhu je pa seveda treba obilno naročnikov. Zato pristopi tudi še »Upravništvo« in lepo prosi vse blagohotne mladinoļjube, naj naročajo, priporočajo in marljivo širijo »Vrtec« in njega prilogo.

»Vrtec« bo izhajal tudi v nastopnem letu v enakem redu in obsegu, kakor doslej. Cena »Vrtcu« in »Angelčku« je skupno **5 K 20 h.** »Angelček« se oddaje tudi posebej in stane na leto **1 K 20 h.** (Na deset izvodov pod skupnim zavitkom se daje eden po vrhu.)

Naročnina in vsi spisi, namenjeni »Vrtcu« in »Angelčku«, naj se pošiljajo kakor doslej, z naslovom: **Anton Kržič**, c. kr. profesor v Ljubljani, ali pa **Uredništvo „Vrtčevo“** v Ljubljani, (Sv. Petra cesta št. 78). V Ljubljani se naročnina oddaje tudi v **„Katoliški Bukvarni“**.

Priporočamo v nakup tudi poprejšnje letnike. Pri gospej **Tomšičevi** (Sv. Petra cesta št. 6) se dobivajo še letnik 1888—1893, vezani po 2 K 60 h; ako se jih pa kupi več skupno, se jim cena še zniža. — Pri **uredništvu** pa se dobiva: 1. **„Vrtec“** letnik 1894—1900, vezan po 3 K; letnik 1901 po 3 K 40 h in 1902 po 4 K. — 2. **„Angelček“** I.—VIII. teč. vezan po 80 h, IX. in X. pa po 1 K. Ako kdo kupi več izvodov hkrati, se cena še primerno zniža; kdor kupi vseh **devet** »Vrtcev« in **deset** »Angelčkov«, jih dobi vezane za 26 K. — 3. **„Nedolžnim srcem“**, uglasbil **P. Angelik Hribar** (ponatis iz »Angelčka«) I. zvezek (s slikami) dvoglasno po 24 h, II. čveteroglasno po 40 h. — 4. **„Nedolžnim srcem“**, pesmi s slikami (ponatis iz »Vrtca« in »Angelčka«) po 1 K 20 h kart. in 1 K 45 h lično v platnu.

Letna naročnina naj se blagovoli naprej plačevati, in kmalu poravnati, kjer je še kaj zaostalega.

»Vrtec« izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.